

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“.

ABONAMENTE:
Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România și străinătate 15 lei pe an.
C.T.U.L. CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

APARE:
În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:
se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate.
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.
C.T.U.L. CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

Asociațiuni economice.

(Urmare).

V.

Intr'un ținut se înțeleg 30 de economi pentru procurarea unei mașini de treerat cu 2 cai și 7 persoane pentru mână, care e în stare a treera 30 hect. pe zi (10 ore). Aceea va costa în locul destinării 510 fl. Deci ar cădea pe fiecare dintre aceștia 17 fl. și ar fi aplicați a plăti această sumă în cas favorabil. Socoteala preliminară a lor s'a arătat în următorul mod: Recolta venitoare în grâne ale acestor 30 economi ar fi după socoteală aproximativ 650 hect. Această cantitate îmblătită cu mâna ar recere 300 îmblătitori (dacă un îmblătitor îmblătește câte 2 hect. pe zi à 10 ore) à 60 cr. fac 180 fl., adică pentru hect. 30 cr. S'au aflat, ca părtași 1, 2, 3—10 vor avea o recoltă de numai câte 15 hect., 11—20 de câte 20 hect., ear' 21—30 25 hect., va să zică 15 hect. se va ridica la cantitatea ce se va treera de câtră mașinapentru fiecare părtași fără de alte spese decât cele ce recere mașina în decursul treeratului. Suma granelor de treerat gratis ar fi deci 450 hect. Restul de 150 hect. se va treera părtașilor respectivi ca și străinilor pen-

tru o taxă anumită. Urmează întrebarea cât de scump vine treeratul cu mașina? Pentru treeratul de 450 hect. grâne cu mașina sa, recere

15 zile à 7 oameni cu câte 60 cr. = fl. 63—
15 „ à 2 cai cu câte 60 „ = „ 18—
d-la prețul mașini 510 fl. 6%
interese și amortisațiune „ 30-60
Reparaturi, oleiu de uns ect. „ 5-40
Suma fl. 117-00

sau câte 26 cr. pr. hectolitru. Pentru restul de 150 hectare rezultă următoarele spese de treerat:

5 zile à 7 oameni à 60 cr. = fl. 21—
5 „ à 2 cai à 60 „ = „ 6—
Reparaturi ect. „ 3—
Suma fl. 30—

sau pr. hect. 20 cr. Părtașii s'au unit ca taxă de treerat să fie 28 cr. De aci apoi se poate socoti câștigul ce l'au făcut în anul prin treeratul cu mașina. Aceasta ar fi în comparațiune cu îmblătitorul cu mașina cu mâna 450 hect. — fl. 135— cu mașina fl. 117. Deci câștigul fl. 18 afară de aceasta dela 150 hectare à 8 cr. = fl. 12. Suma câștigului de 30 fl. trebuie subtrași din prețul mașinii, rămâne aceea după întrebuintărea de un an în prețul de 480 fl. Afară de aceasta cum am spus mai sus câștigăm circa 50 hect. à 5 fl. 250 fl. În fine is-

prăvim cu treeratul în cel mult 3 săptămâni ect.

Tot asemenea se face socoteala și pe al doilea și toți ceilalți următori ani, modificarea aceea după posibila schimbare a factorilor, ce vin în socoteală. Dacă factori luați în exemplu nostru va rămânea și pe viitor tot aceeași, neluând în considerare și câștigul în timp și grâne care este atât de însemnat în curs de 11 ani, se amortisează mașina din chestiune cu alte cuvinte suma câștigului ce facem față cu îmblătitorul la îmblătitori, se va sui la prețul mașinii împreună cu interesele respective (cu 6%), încet după acest restimp va rămânea mașina în dar economilor ce au procurat.

Cu cât vor fi mai puține grâne de treerat cu atât mai scump vine și treeratul cu mașina. În cazul ales dacă vor fi pe an numai circa 300 hect. de treerat se sue spesele pentru îmblătit cu mașina a unui hect. pe 30 cr. adică tot atât de scump ca și cu îmblăcia. Deci este de mare importanță a considera bine cantitățile de treerat. Afară de aceasta trebuie cumpănit de este probabilitate că vor treera și străini cu mașina în care cas s'ar sui câștigul anual. În acest mod dar' trebuie a face

FOIȚĂ

A. VLĂHUȚĂ.

➤ DAN ✧

(ROMAN)

(Urmare)

(8)

E dimineață apele aburesc, somnoroase vilele încep a-și deschide ferestrele, țeranii cu cai pregătiți de excursiune asteaptă pe la porți; câte-un domn cu ochii împainjeniți, în cămașe de noapte, ese în balcon și scărpinându-și coastele, stă cât-va buimac, cu privirea dusă, uită, — copacii par osteniți, asudați; clopotul din deal, dela mânăstire răsună, ca în pădure, clar, tremurător, duios. Piscurile muntților se auresc. S'naia e în umbră. Copii veseli, aduși la grădina de bone ce fac pe melancolicile, se joacă, aleargă, sub piciorușele lor sună prundul de

pe aleele disuse în amfiteatru, între cele două ot-luri principale. Incepe lumea să iasă la plimbare. Jos, în parcul de sub ferestele hotelului „Caraiman“ s'a înființat obiceiuita partidă de crochet. Mulți tineri se opresc în loc să privească, — nu că jocul în sine ar prezenta vre-un interes pentru spectatori, — dar' între parteneri sunt câte-va D-șoare drăguțe și între acestea, în primul rând, e cunoștința noastră dela pension, Ana Racliș. Ș, ori cum, e o plăcere să te uiți la o fată frumoasă. Dacă pe stradă — și întorci capul după ea și par'că iti pare rău că trece, a-a, inconștientă de ce fior îți lasă; dar' când poți ceasuri întregi să stai de-o parte și s'o privești cum umblă, cum ride, cum își ridică brațele, cum își mlădie trupul... Cel puțin, aceasta trebuie să se petreacă în gândul domnișorilor de pe delături, cari de-o oră nu găsec de alt-ceva mai bun de făcut decât să se uite la un joc, despre care sunt

de acord cu toții că e cât se poate anost și la care ar fi foarte fericiți să ia și ei parte.

Ana, c'o pălărie mare de pae dată cam pe ceafă, într'o rochie de flanelă albă cu dungi albastre, umbla legănându-și capul și trupul ca un copil răstătat, vorbia tare, ridea de toate cele. Privirea, gesturile, toată funța ei avea un aer strengăresc, care-o prindea minune. Un oficer din roșiori, ear' își ciocni tocurile și drept ca în fața unui superior, nu știu ce îi mai spuse, — ceva de haz, probabil, că ea începù să ridă cu hohot și ridicându-și capul, ca o vrabie care bea apă, odată contenî din ris și făcù ochii mari, ca de ceva neașteptat...

— A, dl Dan, bună dimineața, — când ai venit? Dă-te jos, c'am să-ți spun ceva.

Și toți se uită în sus, să vadă cu cine vorbește; dar' nu văzură nimic.

Dan se sculase până à nu se lumina

socoteala preliminară adecă înainte de a cumpăra o mașină de treerat. După procurare și întrebuințarea aceleia se înțelege că rezultatul socoteii nu va rămânea tot acela, fiindcă factori cu cari avem de a socoti variază astfel încât nu se pot determina cu siguranță din nainte. Administrațiunea mașinii precum și unde se va păstra mașina în restimpul ce nu se întrebuințează, rëndul în care și va treera fiecare părtași spicoasele sale, ect. rămâne la decisiunea părtașilor, cari convin cu toții în fiecare an laolaltă adecă odată înainte și apoi după treerat spre a face socotelile necesare precum și a se înțelege despre toate afacerile pritoare la mașina de treerat.

În fine mai amintim și mașinele de treerat mânate cu vapor. Una dintr'acelea din fabrica lui Cl. & Ichtl w., ce cu locomobila de o putere de 8 cai cu tot costă 5900 fl., treeră pe zi cu 20—25 oameni (10 oare) 2—300 hect. și totodată le și curăță și și sortează după mărime.

Dela o mașină d. tr. corespunzătoare scopului să recere: 1. Să treere bine, adecă în pae să nu rămână mai mult de 3% grâne. (Prin îmblătul cu mâna totdeauna rămân cel puțin 7 până în 10%). 2. Grânele se rămână întregi să nu se rupă sau să le zdrobească. 3. Mașina să fie zidită solid și să recere cât se poate mai puține persoane la mănarea ei și 4. să fie eftine și cu puteri puține să ne lucre mult. Cât de avantajos este întrebuințarea mașinelor de treerat dovedește împrejurarea că prima mașină de treerat cu vapor a venit în Ungaria în anul 1853, și în anul 1873 s'au aflat deja aci 2388 astfel de mașini și 1300 cu cai ear' în Franca tot în 1873, 48 mașini de

bine de ziua. În otel dormiau toți. Se îmbracă mai mult pe întunec și deschzând fereastră, care dădea în grădină, începă să privească cum se desvălesc încet din umbră și par'că cresc în desișuri negre de copaci, vilele cochete ale acestui orașel de munte, singurul adăpost răcoros mai aproape de Capitală; și fantazia lui, pururea darnică, îi spuse să-și aleagă una, care i-o plăcea; și el își alege una micuță — de-abia se zărea într'un boschet de brazi, pe dealul din față; dar' n'apuca să se insteleze bine și îi veniau o mulțime de prietini și nu încăpeau toți, atunci își alegea uua mai mare... ș'adecă de ce nu și-ar lua-o pe cea mai bogată și mai încăpătoare?... să-și aibă fiecare odaia lui, mobilată frumos; pe lângă asta avea, bine înțeles, o bibliotecă frumoasă, ș'un venit... ca să poată trăi și iarna, să lucreze, să scrie, cu prietenii — să fie o întrecere între ei; fiecare să scrie în secret de ceialți, și când va isprăvi, să-i adune pe toți și să le ce-tească. Se gândea la cele mai însemnate talente ale timpului seu: poetul Stelian, care

treerat cu vapor. După treeratul grânelor înainte de a le vinde sau întrebuință, trebuie a le curăți bine de pleve, neghina ect. și a le sorta după mărimea lor. Cu cât se va face aceasta mai exact și cu mai mare băgare de seamă cu atât va crește și prețul la vânzarea lor. La din contră va suferi grânele necurățite și sortate o scădere neproportinoată în preț. Acest fapt îl cunosc toți economii din experință deci nici nu aflăm de lipsă a mai dovedi prin cifre acest adevăr.

La mașinele de treerat mai mari, între care să țin și toate cele mânate cu vapor grânele se curăță și să și sortează totodată cu treeratul lor. La cele mai mici însă, între care se țin cele mai multe mașine de treerat mânate prin cai, și la îmblătul cu mâna, sortarea și curățirea grânelor trebuie făcute deosebit. La noi se ociciuesc grânele a se curăți de pleve prin vêturat, ear' de alte sëmënțe de burueni prin ciurut, două lucruri pe cât de nespornice pe atâta neexacte. Ce privește sortatul grânelor de aceea să cugetă cei mai puțini plugari. Ști colea vedem pe câte unii voind a și sorta grânele într'un mol pe cât de primitiv pe atât clasific. Unii varsă grăunțele pe scânduri așezate piezișe. Grăunțele mai grele și mai mari se rostogolesc la pământ pe când cele mai ușoare rămân pe scândură. Alții iarăși svârle grăunțe cu lopata cătră ușa șurii rezultând astfel o sortare a grânelor, care mai mult trebuie să și-o închipuești, că de vèzut nu se prea vede, dacă nu și-se spune. Este o ironie pentru secolul present ce-l numim al înaintării și a științii, vèzând că se întrebuințează încă astfel de mijloace pentru ajungerea scopului nostru, pe când strămoșii nostri

dăduse deja literaturii române un volum de poezii de cea mai mare originalitate, ca adâncime de gândiri și ca tăetură de vers, și care era nevoit să-și cheltuiască tot focul toată splendoarea inteligenței lui, scriind articole politice la un ziar de partid, umplându-și sufletul lui delicat și visător de proza amară a unei vieți de intrigi și de lupte viclene și meschine, din cari el, în ori-ce caz, va eși învins și nenorocit; dar' bietul Graur, unul din cei mai buni nuveliști români, lucrând șapte ceasuri pe zi la contabilitatea ministerului de interne, unde toți șefii de biurou se cred mult mai deștepți decât el, și-și fac semne când îl întrebă câte ceva, și glumesc pe socoteala hainelor lui cam vechi, a umbletului, a peptănăturii, și a tot ce li-se pare caraghios, fiindcă ese din sfera așteptării și priceperii lor; dar' Petroni, scriitorul dramatic, care a dat teatrului românesc primele piese, pline de viață și de talent, și care se sbuciumă de atâția ani în întreprinderi comerciale, pentru a căror reușită să cere spirit practic și o mulțime

românii cei vechi înainte cu 1800 ani au fost mai înaintați pot zice mai în toate uneltele lor de economie și au economisat mai raționabil pământurile lor, că cei mai mulți dintre locuitorii presentii ai Ardealului. Cu toate acestea oamenii, cari nu s'au îndestulit cu aceea-ce au lăsat strămoșul ci s'au gândit și au aflat și astfel de unelte prin care se sortează și să curăță grânele. Mai eftin, mai curêid, mai bine și mai exact. O mașină recomandabilă de aceasta specie este cea din fabrica lui R. Storaby & Sons în Grantham (Anglia) (și Cl & S. li. P. C.) Nr. 119, recere 2—3 oameni la mănatul ei, costă 158 fl. Aceasta curăță grânele de pleavă, neghină și alte sëmënțe de burueni și te sortează în 2—3 și mai multe mașini. Una mai mică Nr. 119 costă numai 94 fl. Așa numitele Trieurs à alveoles de Ih. Pernollet-Paris pd. curăță grânele numai de sëmënță, de burueni într'o oară 3 hect. și costă fl. 125, ear' Nr. 2 ce costă 180 fl., curăță grânele de sëmënță de burueni și totodată deosebește din grâu și sècară și grăunțele de orz și ovës pe oară câte 37 hect. Nu trebuie să recomandăm mult procurarea astorfel de mașini și încă pe calea cea mai comoadă și avantajioasă adecă pe cea a Asociațiunii, mai cu seamă la cei-ce posed și mașini de treerat plugarilor nostri, cari samănă cu grânele, totodată și sëmënța de buruiiană strigă mai mult cătră stăpânii lor, ca ori-și-ce glas de om. Este doară lucru știu, că cu cât va fi sëmënța de grâu sau sècară mai mare în grăunțe și mai curată de sëmënțe de burueni, cu atâta mai mult putem aștepta și o recoltă mai bogată dacă și pământul a fost lucrat cu îngrijire și dacă vom întrebuința în curs de mai mulți ani una

de alte însușiri, pe care el nu vrea să se convingă că nu le are... și Dan îi lua pe toți și-i ducea cu el departe... acum numai voia la Sinaia — îi ducea cu el la o moșie mare, unde fiecare își avea vila lui separată, încunjurată de arbori seculari, acolo scriau capodopere, moșia lor devenea centrul intelectual și artistic al țerei, vara plecau cu toții în străinătate. Unde era el — când gălăgia de sub fereastră îl deșteptă. Se uită jos; de-ocamdată nu cunoscă pe Ana, dar' glasul și risul ei îl asigură imediat, că sub pălăria aceea mare era ea.

De-un ceas o privia cum se joacă, sglobie, veselă, amețită, ca de un vin tare, de propria ei tinereță și sănătate. Și toate gândurile lui se abătură asupra acestei vieți curate, pentru care lumea nu era încă decât vis și lumină.

Rămasă fără mamă, la vârsta de nouă ani, Ana crescuse până la 16 ani în pensio-nul Doamnei Raspat. Familia ei făcea parte din vechia aristocrație a capitalei. Sora ei mai mare, era măritată cu Nicu Lambrino,

după alta la sămănare totdeauna grăunțele cele mai mari din recolta trecută, vom fi în stare a ne crește și a produce un soi de grâne care va excela prin mărimea și greutatea lor față cu ale vecinilor. Aceasta au priceput tare bine cultivătorii și negustorii cu sēmēntă de diferite plante, cari ne și oferează pe lângă prețuri pipărate sēmēnte de plante, dela care și putem aștepta mai mult ca dela cele comune și aceste plante câte-odată monstruoasă numai prin sēmēnta cultivată, cum am zis și mai sus au putut crește. Pentru de a putea câștiga mai multe și mai frumoase grâne și prin urmare a le și vinde sau întrebuița cu un folos mai mare, va fi de lipsă a întrebuița și mașinile sus menționate. Prin aceasta vom putea și evita că agrii noștri să nu fie năpădiți de diferitele burueni care împedecă desvoltarea holdelor, le strică ba nu arareori prin mulțimea lor ne silește a le cosi și a da vitelor spre hrană sau chiar a o ara și sămăna de a doua oară sau a o ogori pentru de a mai stărpi din acele burueni.

Ca în treacăt vom mai aminti și despre mașinile de sămănat, care se recomandă, însă numai la sămănatul complexarilor mai mari de pământ și care trebuie să fie în loc șes și bine lucate, foloasele constau 1) samăna pe zi (10 ore) până câte 10 jug., 2) sēmēnta se împrăștie de-o potrivă și tot un fel de afund în pământ, printr'aceasta și rēsare sēmēnta de-odată să desvoaltă de-opotrivă și spicele încă se coc de-odată 3) se cruță din sēmēntă 20—25% și în fine 4) sub împrejurări poate deveni metoda acesta de sămănat mai eftin ca cu mâna. O mașină de felul acesta de R. Garret & fii — Leiston costă fl. 390 afară de aceasta și mai

ministru de culte pe vremea aceea, tată-sau, un om fără multă învățatură, dar' bun și plăcut la vorbă, venia mai în fiecare Duminică c'o cutie mare de bomboane; Ana aștepta gătită ca de bal: avea rochii multe, de-o elegantă și de-o scumpete, ce nu se potrivea de loc cu vârsta ei. Tată-sau o ducea la Șosea, la Capșa, la teatru, odată a dus-o și la Club, dar' copila sasisită de-atăta lume străină l'a apucat de pulpana jachetei și gata să plângă, la rugat s'o ducă la pension. În școală, învăța numai ce-i plăcea ei, și intra în clasă când voia. Uneori o apucau toane de răutate: țipa, spunea mici obrăsnicii guvernanelor și chiar directoarei; altădată se ducea c'o cutie plină de bomboane în grădina, fetele se strîngeau în jurul ei cele mici întindeau mînuța, închizînd din ochi, ca pisicele; ea deschidea cutia, și luînd câte-o bomboană, o ridică în sus, se tăcea c'o dă și o scapă jos, unde o strivea imediat cu piciorul, ș'o amesteca bine cu țărîna, ca și când s'ar fi temut să nu adune cineva sfărămăturile; după-ce le chirforsia așa pe

eftine sunt »Hungaria Drill« de E. Kühne Wieselburg, apoi cele de Rud. Sach în Plagwitz. Mașina de tăiat sēcără (M. Weil Viena) dela 40 fl. 600 hect. pe oară. Pentru tăiat cartofi și napi dela 35 fl. 300 hect. Mașina de zdrobit grăunțe 20—30% câștig dela 21 fl. 100—400 hect.

(Va urma).

VORBIREA

Metropolitului gr.-cat. *Victor Mihályi*
ținută în ședința dela 30 Maiu a anchetei școlare
din Budapesta.

(Urmare).

Di referent zice, că celea șasă luni sunt prea puține, dacă în celea două luni copilul de 10—12 ani nu poate fi constrins, decât la școala de Duminică. Prin proiectul de față nu numai că ștergem favorul de care s'ar fi bucurat băiatul respectiv ori părinții lui, ci mergem și mai departe și pretindem, că dacă respectivul băiat de 12 ani trecut, nu corăspunde condițiilor cuprinse în §. 14. al proiectului de lege din cestiune, atunci e dator să mai umble încă un an la școala de toate zilele. Căsează dar' acest proiect favorul, ca băiatul în ultimii ani să umble numai la școala de repetiție și pe lângă aceasta îl mai costrânge, eventual la un an de școală, dacă nu-i în stare să-și însușească în un așa grad limba maghiară, ca între împrejurările, între cari trăește, să-și poată exprima curat și exact gândurile și să știe ceti fluent, scrie după ortografie și calcula. Ertăți-mel dar' acestea sunt niște pretensiuni atât de grele, încât uneori nici chiar tineri, cari au sfârșit gimnasiul, nu sunt în stare a-le duce în îndeplinire. Cu mine s'a întemplat odată, de am recomandat de subnotar la președintele tribunalului pe un tiner jurist, care de altcum era maghiar, și l'am rugat să-l propună spre a fi numit și am primit dela președintele tribunalului răspunsul, că cum pot

toate, invinețind de răutate și de pofa distrugerii, rupea cutia și aruncând bucățile, apucată de un hohot jumătate ris jumătate plâns, fugia în odaie — avea odaia ei — unde se incheuia cu cheia și nu eșia până seara. Câte-va zile numai vorbea cu nimeni. Apoi de-odată — în timpul unei recreații, începea să îmbrățișeze pe camaradele ei de clasă, și deschizîndu-și pupitrul le împărția bomboane, gravuri, cutii, creioane colorate, și tot ce avea acolo, tot tesaurul ei de nimicuri scumpe, până la piesele de aur, cari constituiau banii ei de buzunar, dedea tot; și ochii îi scănteiau de bucurie, mînilor îi tremurau; era o criză nervoasă, o adevărată beție de a risipi, de a își arăta toată vanitatea ei de fată bogată și rēsfațată.

Dan își aducea aminte ce ris impertinent avea la început, la lecțiile lui, și cum îl strîmba și îi reproducea gesturile pe când el vorbea; din când în când o fixa urmîndu-și șirul, cu o privire blîndă, apoi câte-o mică aluzie în cursul lecții — și Ana, mai întâiu agasată, în urmă, învinsă și oareși

cere așa ceva dela el, când respectivul concurent nici nu știe scrie corect ungurește. Cum s'ar putea dar' pretinde dela copilul de 12 ani, care nici nu e maghiar, ca să învețe în așa măsură ungurește, încât să-i poată exprima corect ideile și să știe scrie și ceti fluent? Cel puțin pe baza experiențelor ce și le-au câștigat d-nii inspectori școlari la fața locului, s'ar putea constata, că aceasta e așa pretensiune, cât nici în școalele cu limbă de propunere maghiară, nu se poate realiza, (Polonyi Géza: Numai cunoștințe elementare se pretind!) Vătămător află proiectul și pe baza enunțaiunilor dlui ministru, că proiectul nu e încă întru toate cristalisat, îndrăsnesc a spune, întru cât îi află dispozițiile din cale afară severe.

Îl află vătămător din punct de vedere al comunelor bisericesti, pentru că lipsește senatul școlastic-bisericesc de dreptul, ca el să dispenseze dela obligămintul de a cerceta școala pe pruncii, cari au causă suficientă și dreptul acesta îl transpune reprezentanții comunei politice. Dispozițiile §. 2 din art. XXXIII—1868, așa dară le ia dela senatul școlastic și le transpune antistei comunale. Mai departe aceea comună bisericescă, care începînd cu anul 1875 a contribuit la fondul de pensie a învățătorilor cu jertfe materiale, e expusă la aceea, că învățătorul ei neputînd să presteie un așa rezultat, cum am arătat mai înainte, va fi pensionat.

Guvernul astfel capătă dreptul, că pe respectivul să-l trimită de urgență în pensie pe cale administrativă și astfel învățătorul acela ar primi pensia ori excontentare finală din fondul la care de e. comunele bisericesti gr.-cat. române de 27 ani, au contribuit cu 700 mii cor., în loc ca venitele acestui fond să fie întrebuițate numai pentru pensionarea învățătorilor bătrîni cari au împlinit 40 ani de serviciu.

Dar' e vătămător pentru comunele bisericesti proiectul din cestiune și pentru

cum umilită de-atăta răbdare și bunătate pe care nu izbutise s'o turbure, sfîrși prin a înțelege, s'a se căi; după două luni îl rugă s'o asculte și pe ea; spunînd c'o adorabilă naivitate că îi place psihologia și literatura, și s'a hotărît să le învețe serios. Directoarei nu-i venea să creadă, tot pensionul s'a crucit de această minune. Când a împlinit șaisprezece ani, n'a mai vrut să stea în pension. Soră-sa o ducea în toate balurile. Din când în când venea încă pe la lecțiile lui. Adesea o vedea la teatru, ș'atunci ochii lor, în mulțime, găseau par'că o plăcere nouă de a se întalni, de a-și căuta o linie de privire printre capetele care se mișcau, și de a-și trimite gânduri de mulțumire, de ascunsă înțelegere, de simpatie. În cursul săptămânii se vedeau la școală, ochii lor nu se mai priveau așa; ea părea că aduce în creții rochiei ei de mătase ceva din frivolitatea și cochetăria balurilor în cari fusese.

(Va urma).

aceea, pentru-că învățătorul respectiv poate fi amovat dela post sau pentru neglijență, sau pentru lipsa de progres, sau pentru direcție contrară statului, ear' completarea oficiului cade în competența guvernului. (O voce: în cazul al doilea). În cazul al doilea, dacă acesta n'ar duce la scop, simplaminte școala s'ar închide. (Aprobări). Dar' aceea comună bisericească, care a edificat locaș corăspunzător lezei, și — să nu credeți că inspectorii școlari tractează cu cruțare în atari casuri, prinzându ca școalele să corăspundă în toate privințele legii, — în atari sate în cari ferestri duple nici nu cunosc și case padimentate nici nu sunt, dar' față de edificiul școlii le pretind toate acestea, ca sala de propunere să fie înaltă de 4 metri, ușile 3 m. (aprobări) z.c. comuna bisericească care și-a zidit o atare școală, oare ce va face cu acest edificiu, care a costat mii și mii de floreni, și a fost zidită cu bani împrumutați, dacă va fi închisă?

Dar' nu numai vătămător, ci fatal e acest proiect de lege față de învățătorii de până acum, pentru că, să binevoști a lua în considerare, că aceștia și-au câștigat diplomele în pedagogii înzestrate cu drept de publicitate, și dela aceștia se pretinde acum atare progres pe terenul instrucțiunii limbei maghiare; deși e mai pe sus de ori-ce îndoială, că la noi se poate experia mare zel, executarea promptă a datorinții și mare diligență, și pe terenul instrucțiunii limbei maghiare să ajung rezultate foarte vrednice.

Mă rog să nu credeți că noi ca superioritate bisericească nu pedepsim pe învățătorul acela care își neglișă oficiul. Il și destituim din post dacă e de lipsă. Să nu credeți că noi lucrul acesta îl neglișăm. În privința aceasta facem totul ce putem face. Acum însă dacă respectivul învățător care și-a câștigat diploma cu multă trudă și jertfă, nu poate arăta rezultat îndestulitor superioritatea civilă ar avea dreptul a'l amova din post și a'l dimitte cu pensie puțină sau cu excontentațiune finală, ce va ști face respectivul care numai cariera acesta o pricepe pe care a muncit până acuma, dacă va fi trimis în chipul acesta în pensie? Ce privește partea disciplinară a cestiunii §. 132 al articolului de lege XXXVIII. din anul 1868, prevede neglijența în oficiu, fapte punibile morale și crime civile la cari noi mai adaugem și fapte punibile în potriua bisericii pentru că învățătorii în mare parte sunt și cântori. Aceste sunt cauzele pe basa cărora un învățător prin o judecată ridicată la valoare de drept poate fi amovat din post. Intre pedepse e și subtragerea pensiei, deși respectivul și-a câștigat la aceasta drept prin cotisațiuni anuale. Proiectul acesta din cestiune acum nu atinge faptele punibile din punct de vedere moral, dar' dreptul de a pedepsi neglijența îl ia din mâinile superiorității bisericești și îl dă comisiei administrative. Penru neglijență, ținută contrară întregității statului, și fapte punibile din punct de vedere civil va sta sub jurisdicțiunea autorității civile, pentru faptele punibile sub tribunale reg. din punct de vedere mo-

ral sub judecata ecleziastică. Eu mă tem numai că pe lângă o atare procedură dublă nici un for nu-și va putea împlini datorința cu deplină energie. De altcum acești învățători au de a se lupta cu greutăți foarte mari, când le vine timpul să capete primul sau al doilea quinquenal, comuna care plătește pe respectivul învățător abia așteaptă să se ducă în altă comună ca să nu trebuiească să plătească primul sau al doilea quinquenal.

(Va urma).

DIN LUME

Austro-Ungaria. Dieta Boemiei convocată la 14 Iunie n. a ținut numai o unică ședință, ședința de deschidere, la care au fost prezenți mai toți deputații. După cetirea incurselor deputații germani au și început obstrucția, propunând la petițiile de concedieri votări nominale. Deputații cehi Herold și Kubr au condamnat obstrucțiunea germanilor în dietă și au declarat că ea nu poate influența asupra tacticii Cehilor din parlament. După două votări nominale marșealul țării a ridicat ședința. Dieta boemă a ținut numai această ședință și în 16 Iunie a fost ajurnată. — Parlamentul austriac, se svonește, că va fi convocat la toamnă și dacă prin obstrucțiunea Cehilor va fi ear' condamnat la neactivitate, atunci va fi dizolvat. Din cercurile oficiale nu transpiră nimic în această privință în cercurile deputatilor nu există nici un dubiu că în cazul dacă obstrucțiunea Cehilor va contiuua, parlamentul va fi dizolvat.

Germania. Parlamentul german a fost ajurnat până la 29 Noemvrie n. c. Inonoarea regelui Angliei, care va visita pe împăratul Germaniei la Kiel, vor avea loc în 27 Iunie mari manevre navale. Pertractările pentru convențiunea comercială între Austro-Ungaria și Germania se continuă și să crede că vor și succede.

Rusia. Pe câmpul de războiu Rusia se află în o stare foarte critică. La Vafancu a aflat o ciocnire între trupele generalului rusesc Stackelberg și trupele japoneze. Rușii s'au retras spre nord având pierderi mari: două baterii au fost nimicite și 13 tunuri părăsite. Toate știrile despre atacuri ale japonezilor asupra Portului-Arthur nu sunt adevărate; japonezii se află într'o depărtare de 20 klm. de Port-Arthur. — Un detașament al armatei generalului japonez Kuroki a ocupat Duminecă Huaijen și au nimicit detașamentul rusesc de 300 Ruși, care s'a retras. Rușii au avut 3 morți și 2 răniți, celelalte pagube ale lor nu sunt cunoscute. La insula Ikișama 3 vase de războiu rusești au nimicit 2 vase de transport »Hatachimarū« și »Radomaru«. Se spune că pe bordul acestor vase japoneze să aflau 1400 oameni și cantități de proviant; dacă știrea s'ar adevăra atunci pierderile ar fi la 1000 de oameni.

Turcia. Se pare că poarta e firm hotărâtă să opună cea mai energică împotrivire acțiunii nesocotite a Patriarhiei și să susție cu tărie dreptele cereri ale Românilor din

Macedonia. Cel puțin așa reiese din cele publicate de »Politische Correspondenz« în numărul din urmă. Astfel după știrile primite din Constantinopol, ziarul vienéz spune, că marele vizir primind o deputație dela Patriarhat a zis, că Patriarhatul considerându-se reprezentanța legală a întregii ortodoxii, fără chestiune de naționalitate și de rasă, trebuie în mod logic, să adopte o politică, care să nu protejeze o naționalitate singură. Purtarea sa contra aspirațiilor Cuțovlachilor păgubeste și interesele grecești, de oarece aruncă pe Cuțovlachii în brațele inamicilor elenismului. Dacă Patriarhatul ar arăta o condescență înțeleaptă, nu și-ar slăbi autoritatea sa de oarece Cuțovlachii ar rămânea bucuros sub scutul seu. Marele vizir a adăugat: »Nu sunt oare grecii ortodoxi din Asia minoră, cari cetesc liturgia în limba turcă, fi credincioși ai Patriarhatului? Și Arabii sirieni ortodoxi, nu recunosc oare Patriarhatul ca suprema lor autoritate ecleziastică? Nu au oare Sârbii din vilaietul Ueskueb învoire oficială de a ceti liturgia în limba sârbă fără a fi expulsați din sinul patriarhatului? Cuțovlachii nu cer mai mult! Vizirul a încheiat spunând, că dacă Patriarhatul va continua a se lăsa să fie influențat prin șoaptele din Athena, Poarta se va vedea nevoită a nu-i executa hotărârile. Patriarhatul, încheie »Politische Correspondenz«, a fost impresionat de acest limbajiu, dar' se pare că e hotărât să insiste în intrasigența sa ceea ce, adăogăm noi, nu va fi decât spre scăderea prestigiului și slăbiria autorității sale.

»D.«

NOUȚĂȚI

Visita A. S. R. Principelui Carol la Herăstrău. A. S. R. Principele Carol a vizitat Luni d. a. școala centrală de agricultură dela Herăstrău. A. S. R. a fost primit de directorul școlii cu corpul profesoral și cu elevii școlii și a vizitat laboratoarele, dormitoare și celelalte dependințe, ferma, pepiniera și stupăria. La plecare s'a oferit A. S. R. două mănunchiuri de grâu și orz, legate cu o panglică tricoloră.

Petrecere de casă împreună cu cântări, declamațiuni, postă humoristică, joc etc. arangiază »Reuniunea sodalilor români din Sibiu«, Sâmbătă, la 25 Iunie n. 1904 în pavilionul de vară din grădina »Hermann«. Venitul curat e destinat scopurilor de binefacere, urmărite de Reuniune. Din ședința comitetului »Reuniunii sodalilor români din Sibiu«, ținută la 16 Iunie st. n. 1904. Vic. Tordășianu, president. Ioan Apolzan, notar. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare: de persoană 1 cor., de familie 2 cor. 40 fil. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică.

Atentat contra unui mare comerciant din Triest. Contra marelui comerciant din Triest Giuseppe Morpurgo s'a făcut o încercare de omor, precum să telegrafează de

acolo, săptămâna tr. în localul societății izraelite de binefacere de pe Via Torre, al cărei vice-președinte este Morpurgo vorbea cu alți câji-va membrii ai direcțiunii în birou, când doi comercianți levantini au intrat la el. Unul dintre aceștia i-a spus, că este Marcu Hanel din Corfu, de unde a sosit la Trieste în Ianuarie anul acesta, ear' acum ar voi să se întoarcă înapoi în patrie, dar' n'are spese de călătorie.

Reuniunea meseriașilor și comercianților din Sebeș »Andreiana«, da trei reprezentatii teatrale pentru popor. In Duminecile de 26 Iunie, 3 și 10 Iulie 1904, în pavilionul de vară dela hotel »Central«. Sebeșul-săsesc 21 Iunie 1904. Comitetul. Programul: Dumineca I. a) »Vlăduțul mamei«, de I. Lupescu. b) »Arvine și Pepelea«, de V. Alexandri. Dumineca II. a) »Hațța și rezeșul«, de V. Alexandri. b) Declamări. Dumineca III. a) »Cinel Cinel«, de V. Alexandri. Declamări. Inceputul la 5 ore p. m. Prețul de persoană 40 fi. Venitul să adauge fondului veduvelor și orfanilor de meseriași. Dumineca din urmă joc. Signii pantru joc 40 fil.

Atentat la tribunalul din Teresianopole (Szabadka). In sala de pertractare a tribunalului din capitală deja de două ori până acuma s'au întâmplat chiar sub ochii juzlor incidente și scene revoltătoare, provocate de acuzați și acuzatori, cărora le lipsește puterea de a se stăpâni cel puțin atunci, când sunt în fața judecătoriei. Acum vine știrea din Teresianopole că și acolo s'a întâmplat un icident analog. De patru zile s'a pertractat la tribunalul de aici un proces criminal pentru falsificări de cambii și înclătorie. Inculpații erau Jmpil István și Erdösi Hermann, (probabil că ambii sunt niște jidani percionauți) cari au falsificat un cambiu de 40.000 coroane pe numele unei privateiere bogată cu numele Matilda Knezevici. Președintele Szerdahelyi Sándor, care a condus pertractarea cu mult tact și iubire de adevăr, a patra zi a anunțat sentința, prin care Jmpil István a fost condamnat pentru tovrășie la crimă la 1 an temniță, ear' Erdösi Hermann pentru falsificare de documente private la 1½. In decursul cetirei motivelor din partea presidentului, Erdösi Hermann a început să strige ca nebun: — *Miștește președintele, nu pot asculta, mînișii!* La asta președintele a excortat pe furiosul criminal în sală laterală, strigând necontent: *Impușc pe președinte! Aici trebuie să se verse sânge!* După ce criminalul a fost pus în feară, a fost din nou adus în sala de pertractare, pentru a i-se ceti sentința deplină. La un loc din motivarea sentinței, acest Ronaldo furios, cu fața transformată de mânie a svârilit cu căcuila în președinte între cele mai frivole sudalme. Această purtare mișelească semită a produs mare consternare în publicul auztor. La cererea procurorului Atzél criminalul a fost deținut, care a scris o epistolă din temniță familiei sale din Neoplanta, și în care declară, că de loc ce va scăpa din temniță, va împușca pe președinte. Epistola a fost secuestrată de cătră procuror.

Mama salvată. Asta-i loznica acelei scri-sori ce o trimite un fiu recunoscător inventatorului crucei duple electrice R. B. nr. 86967, dlui Albert Müller din Budapesta str. Vadász nr. 42/G. Epistola e de conținutul următor: Stimate dle Müller! Nu-m pot ascunde sentimentele de sinceră recunoștință, — pentru-că dacă există în lume ceva ce are efect vindecător, este de sigur inventațiunea dta. Mama

a suferit 15 ani de stomac și avea dureri reumatice atât de mari, încât ne-am pierdut toată speranța ca mama să rămâie în viață. Era ca o ruină, — nici un membru al corpului nu și-l putea mișca, încât tratam cu ea ca și cu copiii. Atunci m'am refugiat la invenția dta, crucea duple-electrică R. B. nr. 86967 și spre marea bucurie, mama după-ce a purtat crucea 4 săptămâni a părăsit patul și azi har Domnului! se simte de tot bine și sănătoasă. Deci nu pot recomanda în deajuns invenția dta tuturor, cari pătinesc de asemenea morburii, ca să și-o procure dela dta. Primește din nou cele mai sincere mulțumite, să te binecuvinte cerul și să te recom-penseze pentru invenția dta. Cu deosebită stimă: George Parth din Barața.

Cea mai mare tipografie. Aceasta se află în Washington și este proprietatea Statelor-Unite. In ultimul an speșele acestei tipogr-fii s'au urcat la 12,793.876 dolari. Salariul funcționarilor dela tipografie a fost 95.754 dolari, hârtie s'a consumat de 3,959.402 dolari, în cari sunt compute și spele pentru mășini de compactorie. Leafa culegătorilor, a mașinistilor și compactorilor a fost de 2,479.522 dolari. Speșele tipăriturilor pentru cameră au fost de 125.615 dolari. Senatul a comandat lucru în preț de 133.455 dolari; lucrul tipografic savârșit pe seama camerei a costat 303.468 dolari. Cât e de grozavă circulațiunea la aceasta tipografie dovedește mai eclatant împrejurarea, că numai pentru per-rite pe seama corectorilor s'a folosit hârtie în preț de 1789 dolari!

Mântuit dela moarte. Un om oare-cândva desnădăduit trimite inventatorului crucei duple-electro-magnetice R. B. Nr. 86967, dlui Albert Müller Budapesta V., Vadász-u. 42, următoarea scrisoare de mulțumită:

Stimate Domnule Müller!

Inainte de toate te încunoscitez, că sunt un om sârac și boala m'a silit să intru într'un spital din Budapesta, apoi am stat 3 luni sub îngrijirea doctorilor din Zombor și toate acestea m'au costat 200 cor. fără ca să mă pot vindeca, ear' doctorii au pierdut nădejdea și eu trebuia să mor. Din întâmplare am dat de vestea crucei dta și am comandat-o putându-o pe pept după-cum mi-ai scris. In timp scurt în 10 Aprilie m'am sculat din pat, mă simt sănătos și nu mi-e teamă că mor, pentru-că m'ai mântuit dta. Îți mulțumesc de mii de ori. Cu stima Francisc Ostiadat, mașinist în Priglența-St-Ivan (com. Bács-Bodroz) în 27 Aprilie 1904.

Crucea duple-electro-magnetică R. B. Nr. 86967 costă numai 6 cor. și vindecă boalele următoare: reumatism, respirație grea, lipsă de somn, batere de inimă, boala rea, de nervi; de aceea îndemnăm pe fiecare să se adreseze plin de încredere la dl Albert Müller Budapesta V., Vadász-utca Nr. 42/G.

Războiul ruso-japonez.

Telegrame particulare sosite din Tokio vestesc, că Rușii au suferit la Sichan, în apropiere de Vafanghun o mare înfrângere. Rușii au lăsat afară de mulți morți și întreaga lor artilerie pe câmpul de luptă, căutând cei-ce au rămas în viață, scăpare prin fugă.

Ultimele lupte la Vafanghun au început Vinerea trecută dimineața. Focul artileriei japoneze a ținut până seara la 8 ore. Japonezii au atacat aripa stângă a Rușilor, cari au resistat energic, respingând pe Japonezi. Și Rușii au suferit pierderi mari.

Lupta dela Vafanghun.

Generalul Kuropatkin raportează Țarului Nicolae următoarele:

Dela generalul bar. Stackelberg am primit la 15 Iunie pe la 1:20 ore noaptea următoarea telegramă:

La 15 Iunie am avut de cuget să atac aripa dreaptă a adversarului, dar' în momentul, când trupele destinate spre acest scop au început să încunjure aripa dreaptă a armatei japoneze cu succes, Japonezii mi-au atacat cu forță maiora aripa dreaptă, așa că m'am văzut silit să trimit toate rezervele înainte. *Pe trei drumuri a trebuit să ne retragem spre Nord. Pierderile noastre sunt grave, dar' încă nu sunt cunoscute. Focul artileriei contrarului a nimicit în sensul strict al cuvântului bateria noastră a treia și a patra a brigădiei 1 de artilerie.* Dintre 16 tunuri 13 au fost complet ruinate și au rămas pe câmpul de luptă. Atitudinea trupelor era la culme. Partea cea mai mare numai la ordin repetit a încetat cu lupta.

Din Niucivang se raportează: De eri începând se aude până aici energic bombardament. După miezul nopții două baterii rusești au traversat orașul. Eri după amezai două divisiile ale armatei lui Kuroki au înaintat spre Kaitșu cu scopul de a ataca pe Ruși pe la spate. Totalul armatei ruse, care de present se află în luptă, este aproape 30 mii de oameni. In Londra este așteptată victoria Japonezilor cu toată siguranța care poate trage după sine marea ca tastrofă a Rușilor.

Un detașament al armatei lui Kuroki a luat duminică Tulontien. A alungat și rănit o trupă constătătoare din 300 Ruși și 300 bandiți chinezi, care s'a retras în direcția localității Tabbo. Rușii au lăsat îndărăt trei morți și doi răniți, cari aparțin regimentului 16 siberian, celelalte pierderi nu sunt cunoscute. Japonezii n'au avut pierderi.

Asupra luptei de lângă insula Iki circulă două vești. Conform uneia Japonezii au reușit să prindă pe toate trei vasele rusești, ear' conform unei telegrame din Tșitu Japonezii au pierdut un torpilor și cel mult dacă două încrucișătoare rusești au putut scăpa spre Nord.

In regiunea vestică a peninsulei Liao-Tong Japonezii au raportat învingere strălucită și decisivă. Luni și Marți armata rusă, care a sosit dinspre Vafangtien cu două divisiile și jumătate a atacat armata japoneză, care era la Sud-Vest dela Liaoyang. Armata japoneză era împărțită în două coloane și Marți d. a. la 5 ore a început bombardarea pozițiilor adversare. După o luptă desperată de două ore coloana japoneză a cucerit pozițiile rusești. Alte două coloane venind despre Vitsșu au atacat pe dușman, care a fugit spre Vafangtien. Mercuri armata japoneză a înaintat spre Liaoyang și a atacat aripa stângă a Rușilor. La 9 ore aceste două coloane s'au unit cu cealaltă ar-

mată japonă. Cavaleria a înaintat dinspre *Tasikao* atașându-se mai târziu grosului armatei. La *Talissau* a încunjurat pe adversar din toate părțile și după o cerbicoasă luptă l'a bătut total. Armata rusă s'a refugiat spre Nord, lăsând 15 tunuri cu tir repede în mâinile Japonezilor.

Mulțumită publică.

(*Păpușile Reun. agricole*).

Mult stimatea doamnă Aurora Grigorița născ. Lado, văduvă de profesor în Reștoșnea (cotul Murș-Turda) a ținut să costumeze pe spesele sale o păpușă mare și splendid isbutită, reprezentând o nevastă din Tophta în pitorescul și mândrul port murășan. Mult Stimat d-sa a ales o îmbrăcăminte model din ce a găsit mai vechiu, mai original și neaoș românesc. Drept podoabă servesc frânghiile brodate cu »brusturi«. La păpușă s'a mai alăturat o a doua învăltoare numită »sidă" și o frumoasă traistă în miniatură, cuprinzând »ițe" și alte unelte pentru țesut. Admirabil făptuite sunt mai ales opincile »cu ițari" și »ghiocei", »diochii" și »măgelele scrise" înșirate și atârând pe piept.

Pe când ne permitem a aduce Mult Stimatei domane Grigorița cea mai adânc simțită mulțumită și recunoștință a Reuniunii noastre pentru acest dar mândru și prețios, ținem totodată a renoua rugerea noastră adresată inteligenței din Bănat și Ungaria propriu zisă, de a lua asupra-și frumoasa sarcină de a costuma păpuși în portul original din acele părți. Păpușile de costumate le vom pune cu plăcere la dispoziția doritorilor.

Sibiu, 8 Iunie n. 1904.

Comitetul central al Reuniunii Române de agricultură din comitatul Sibiu.

D. Comșa,
pres.

Vic. Tordășianu,
secretar.

Ruina economică în Rusia.

Ziarul »Die Zeit« scrie următoarele:

Consecințele cele mai înspăimântătoare ale războiului încep a se vedea acum în Rusia. Băncile își răstreg operațiunile, comerțul stagnează, marile fabrici din Polonia rusească își reduc activitatea și aproape din toate orasele Rusiei asiatice până la Vladivostok resună jalnice articole de zare despre mizeria în care războiul și consecințele lui au impus populațiunea. Intr-o telegramă a primarului din Vladivostok către ministrul de finanțe se zice între altele: »Numărul oamenilor fără de lucru crește din zi în zi. Condițiile materiale de trai au devenit insuportabile. Incetărite din plăți sunt enorme. Pentru averile imobile nu se mai găsesc cumpărători«. Despre mizeria grozavă a populațiunii din Kiachta se plânge ziarul siberian »Baikal«: Ziarul siberian »Ienissei« anunță că populația din »Ienissei« se află într-o situație teribilă și se strămută în masă la Tomsk și Krasnoiansk spre a găsi acolo vre-o ocupațiune. Pretutindeni în Siberia și în Mandjuria prețurile alimentelor s'au înțrețit, ba chiar s'au înzecit. »Femeile rezerviștilor cari au fost duși la războiu mor formal de foame« scrie ziarul din Irkutsk

lisni. »In fiecare zi stradele se umplea de țărani din Rusia europeană, cari vin cu femeile și copii lor și cerșesc dela trecători. Ei au imigrat aci ca să muncească pământul, dar' mor de foame, scrie Volstosnoie Obosvenie din Tomsk.

După rapoartele primite de ziarul Standard, comerțului Japoniei pare a nu fi suferit până acum din cauza războiului: numai piața pentru articolele de lux se resimte foarte mult de trei luni încoace. Cursul hârtiilor de valoare care scăzuse mult la începutul războiului s'a ridicat iarăși și în curând va ajunge la nivelul la care a fost în timpuri normale.

Cheltuelile pentru întreținerea armatei sunt foarte mari. Pentru hrana trupelor pe continentul asiatic, socotindu-se în mijloc 5 ieni (1 ien — 2 lei 50) pe zi, cheltuelile lunare se ridică la 45 milioane ieni — fără să se socotească aci cheltuelile pentru flota de războiu.

BIBLIOGRAFIE

Abonați! »Amicul Tinerimei«, foaie de cunoștințe folositoare pentru educarea tinerimei române. Cultură morală, iubire de neam, știință, muncă. Director, proprietar și editor I. Moisil, directorul gimnasiului din T.-Jiu. Comitetul de redacție: Al. Andronescu, Stef. Bobancu, Aug. Crainic, Ec. I. Malăescu, I. Moisil, profesori ai gimnasiului din T.-Jiu.

»Amicul Tinerimei«, ce intră acum în al doilea an, continuă a da tinerimei române o lecțură aleasă și variată, care să-i nobileze inima, să-i instruiască spiritul și să-i dea cunoștințe pentru viața practică.

Tinerimei noastre setoase după învățături solide, doritoare de a se instrui, i-a lipsit până acum o astfel de revistă. »Amicul Tinerimei« însă va îngriji a-i da materialul necesar pentru studii mai întinse, indispensabile astăzi mai ales — de când cu introducerea examenelor de absolvire de gimnasiu și liceu.

»Amicul Tinerimei«, dorește să umplă această lacună. El va publica deci deosebite istorioare, nuvele și romane istorice și științifice, cari vor dezvolta simțul de dreptate, adevăr și onoare — va îmbogăți sufletul cu cunoștințe asupra vieții și lumii — va publica biografii de oameni mari, cari au avut o influență puternică asupra formării caracterelor — apoi descrieri geografice din țară și străinătate, schițe de istoria antică și modernă — va explica tainele și minunile naturii — va ține în curent pe tinerii sei cetitori cu invențiunile moderne — va descrie lumea tinerului cu plăcerile, bucuriile și năcasurile ei, — va fi deci un prieten sincer al tinerimei.

Având tot sprijinul, revista va fi ilustrată. Abonamentul pentru Austro-Ungaria: pe an 8 cor., pe jum. an 4 cor., pe un pătrar de an 2 cor. Abonamentele și ori-ce privește revista, se vor adresa la redacția »Amicul Tinerimei«, T.-Jiu (România).

Cursul pieții din Budapesta

— în 24 Iunie n. 1904 —

Per 50 klgr.		Per 1 klgr.	
Grâu . . .	8.04 — 8.11	Piment . .	105.00 — 107. —
Săcară . .	6.30 — 6.42	Cassia . .	90.00 — 98. —
Orz	5.80 — 5.95	Cuișoare .	96.00 — 100. —
Mei	5.45 — 5.90	Ghimber .	113.00 — —
Ovės . . .	5.28 — 5.92	Paprică .	70.00 — 180. —
Cucuruz .	5.10 — 5.15	Ulei de in	63.00 — 64. —
Răpă . . .	10.35 — 10.80	„ de rap.	63.00 — 65. —
Trifoi . .	52.00 — 60. —	„ de lem.	116.00 — 119. —
Lucernă .	55.00 — 60. —	In brut . .	00.00 — —
Mohor . .	9.50 — 10.50	Cânap. br.	64.00 — 70. —
Măzărice .	7.00 — 7.50	Lână nsp.	120.00 — 124. —
Fasole . .	8.50 — 9.25	Migdale .	186.00 — —
Mazere . .	6.00 — 7. —	Smochine	25.00 — 25.50
Mazăr. coj.	15.00 — 21. —	Alune . .	111.00 — 112. —
Lințe . . .	13. — 22. —	Staife V.	85.00 — 100. —
Păsat . . .	5.75 — 6. —		
Mac	26.00 — 28. —		
Sēm. de in	00.00 — 00. —		
S. de cânep.	8.50 — 9. —		
Prune . . .	24.25 — —		
Lictar . . .	25.25 — 25.50		
Untură . .	64.50 — 65. —		
Slănină . .	56. — 56.50		
Zahar brut	19.45 — 20.30		
Cafea lava	70.00 — 115. —		
Caf. Santos	43.00 — 45. —		
Caf. Portor.	80.00 — 125. —		
Per 100 klgr.		Per 100 Litr.	
Miere . . .	100.00 — 120. —	Unt proasp.	1.50 — 2.16
Ceară . . .	130.00 — 140. —	Caș Emental	2.10 — 2.20
Nuci	30.00 — 60. —	„ Groer .	1.20 — 1.40
Cartofi roza	5.40 — 6. —	„ Trapist.	1.20 — 1.50
Cart. galb.	5.00 — 5.75	„ Liptau .	0.88 — 1.30
Ceapă roșie	3.00 — 6.80	Brânz. de oae	1.10 — 1.40
Usturoi . .	12.00 — 16. —	Bumbac bal.	00.00 — 00.00
Piper n. . .	150.00 — 152. —	Portoc. lada	5.50 — 8.50
		Lămâi „	4.50 — 6. —
		Ouă (1440) lada	66. — 78. —

Prețul făinei din 24 Iunie n. 1904.

Per 50 klgr.					
0	1	2	3	4	5
14.40	13.80	13.20	12.80	12.40	12.00
6	7	7 1/2	8	Tărățe	
11.40	10.70	10.00	5.80	4.10	

Tergurile din Ungaria, Transilvania și Bănat.

Dela 30 Iunie până în 6 Iulie n. 1904

Joi	30 Csnădie. Ciuc-Fepviz. Ormeuș
Vineri	1 Tășnad. Berkesz. Zabolja. Satulung.
Sâmbătă	2 Blaj. Radnot. Gălău. Bason. Vecs. Sic. Nușfalău. Almașul-mare.
Duminică	3 Corond. Sorostin.
Luni	4 și 5 Lăpușul-ung.
Marti	5 Batoș. Ibașfalău. Cernatul-de-jos.
Mercuri	6 Craifalău. Arpașul-de-jos. Drag.

Calendarul vechiu și nou al săptămânii.

Dumăineca a 4-a Rus. gl. s 3 sft. 4.

Dum.	13 Mta Achilina	26 Ieremia
Luni	14 Pro. Eliseu	27 Ladislau
Marti	15 Protr. Amos	28 Leon Papa
Merc.	16 S. Thion f. de min.	29 Pet. Piv.
Joi.	17 M. Manuil	30 Paul Ged.
Vineri	18 M. Leontie	1 Teodor
Sâmb.	19 Ap. Iuda f. at. Dlui	2 Cerc Mar.

„CORVINEANA“

instituit de credit și economii, societate pe acții în Hunedoara (Vajda-Hunyad).

A V I S

Diracțiunea Institutului de credit și economii »CORVINEANA« în ședința sa din 7 I. c. a decis, ca cu 1 Iulie a. c. să reducă etalonul la depuneri dela 6% la 5 1/2%, ceea-ce — conform §. 57 din statutele institutului — prin aceasta să aduce la cunoștință publică.

Diracțiunea.

„Biblioteca „Bunul Econom“.

Au eșit de sub tipar până acum broșurele:

1. Nutrețurile ierboase, cositurile (fânețele), prepararea fânului și pășunile.
2. Economia porcilor, oilor și caprelor.
3. Sămënța plantelor agricole și sëmënatul lor.
4. Îngrijirea plantelor agricole în cursul vegetațiunii și recolta cerealelor.
5. Creșterea, nutrirea și îngrijirea animalelor domestice (Zootechnia generală).
6. Cunoașterea pământurilor agricole (Agrologia).
7. Agricultură generală (Lucrarea pământului. Plugul, grafa, tăvălugul și alte instrumente de măruntit pământul).
8. Îngrășămintele (ginoirea pământurilor) și liğațiunile (udarea pământurilor).
- 9-10. Prășirea paserilor de casă (gălițe, hoare). Găinile, cucile, găinușele (biblicele), găștele, ratele, porumbii (porumbei).
11. Cultura cerealelor. (Grânul, sęcara, orzul, ovėsul, meiul, hrișca, cucurusul (porumbul).
12. Cartoful, nașul (sfecla), inul, cânepa, rapia, fasolea, linteaz mazărea, și cultura lor.
13. Economia cailor, vitelor mari cor-nute și bivoliilor.

Prețul unei broșuri este 30 fileri (pentru România 50 bani).

Se pot comanda la administrația „Bunul Econom“, la librăria W. Krafft în Sibiu, la librăria Petru Simion în Arad și la Librăria Archiepiscopială în Sibiu.

Revězătorilor se dă rabat potrivit.

Redactor-responsabil: Aurel P. Barcianu.

Cel mai mare deposit de ciasornice, giuvaeruri și obiecte de aur și argint în Transilvania

(144) la 24-26

Iulius Erős

în Sibiu, Strada Cisnădiei Nr. 3 (Palatul Transilvania).

Tot felul de ciasornice, giuvaeruri de aur și argint, podoabe bisericesti etc

Toate obiectele bine și frumos lucrate, ieftine, cu prețuri fixe.

Serviciu prompt și conștientos.

La cerere se trimite preț curent bogat ilustrat.

CUMPENE
 pentru **comerțiu, industrie** și **economie** solid și exact lucrate, ofere spre cumpărare
 I-ma Fabrică de Cumpene Transilvană
VICTOR HESS Sibiu (N.-Szeben)
 La cerere se trimite catalog (228)
 22-52 ilustrat gratuit și francat.

Di Albert de Leeuw în Broecheuz scrie în urma punerii unui carton mic din renumitul
Moartea cloțanilor
 (Felix Immisch, Delitzsch)
 am aflat mai mult de
50 cloțani morți.
 Un carton din MOARTEA CLOȚANILOR costă cor. — 60 și 120.
 Să afli de vânzare la apoteca **N. Vlad**, Orăștie.

„**IDEAL**“ institut tipografic și librărie
 în Hunedoara (Vajda-Hunyad).
 Serviciu prompt! — Prețuri ieftine!

CAROL F. JICKELI, Sibiu (Nagy-Szeben).

La coasa de aur.

La coasa de aur.

Coase: Lungimea 70 75 80 85 90 cm.
 1 bucată K. 1.60 1.60 1.60 2.- 2.-
 Bătută costă cu 10 fileri mai mult.

Pentru fiecare bucată garantez. Adecă, eu schimb ori-ce coasă provězută cu semnul **CFJ**, care nu ar corėsponde, chiar și atunci, când ea a fost bătută și întrebuințată. — Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa aceasta. În decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coaselor vëndute. —

La cumpărare de 10 bucăți se dă o bucată pe de-asupra.

Coase de-acestea cu semnul **CFJ** să mai pot procura la firmele următoare:

Consum Verein, Heltau, Joh. T. Gross, Mühlbach. Regine Buchholzer, Katzensdorf. Josef Graef, Schönau. Michael Ehrmann, Marktschelken. Michael Simonis, Langenthal. Carl Waldt, Boikacs. Joh. Schlattner, Kaisd. Joh. K. Schuller, Agnetheln. Jos. Schuster, Frauendorf. Andreas Nemenz, Reichsdorf. W. Prischak, Girsan.

Nicovale, forma, fig. 2 3 Ciocane, fig. 5 à 250 300 Fig. 6 à 300 grame.
 1 bucată K. —96 —96 1 bucată K. —86 —90 K. 1.—

Nicovalele și ciocanele se vënd pe lângă garanție pentru fiecare bucată. Fiecare bucată, care s'ar dovedi sau prea moale sau prea tare, se schimbă.

Verigi de coase, pentru înșepenirea coasei Fig. 7. Tocuri de cuți
 Fig. 2 13 15 smălțuite pe dinlăuntru și pe
 Dimensiunile $\frac{34}{41}$ $\frac{39}{38}$ $\frac{40}{42}$ m. dinafară 1 bucată
 1 bucată K. —24 —30 —40 K. —40

Cuți, dela 10 bani în sus, în variație bogată. — Îndeosebi recomand: Cuțile americane 1 bucată K. —40. Cuți de Bergamo vinete-închise, cu semnul **CFJ** 1 bucată K. —80.

Toporiști de coase, obicinuite de lemn K. —44. — Toporiști pentru coase de holde (model întrodus de Julius Teutsch) 1 bucată K. —90.

Greble de fer pentru coasele de holde, pentru a le șirofa pe toporiștele obicinuite de lemn, (141) 1 bucată K. 1.30. 24-52

Nu există

Sămënțe agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile

ca acelea, care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curtii Regale în **BUDA-PESTA.**

Cancelaria și depozitele: Str. Rottenbiller 33. Localul de vânzare: Str. Andrassy 23.

(139)

Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit și franco.

24-52

„AGRICOLA“

Insoțire economică de magazin și anticipații
(143) și-a început activitatea în 24-52
HUNEDOARA (Vajdahunyad).

Cancelaria și Magazinul însoțirii se află în casele proprii. Insoțirea „Agricola“ cumpără și vinde produse agricole, cu deosebire: grâu, cucuruz, ovăși, tărâțe, etc.

Vinde bucate pe credit (pe așteptare). Acoardă avansuri pe bucate, efecte și prețioase (giuvaerice).

Primește aurării și argintării în afaceri de lombard și la acoperire de conturi-courante.

Primește depuneri spre fructificare cu 6%.

Mijlocește împrumuturi de bani pe amortisație.

Mijlocește asigurări pe viață și contra focului.

Vinde unelte și mașini agricole chiar și pe plătiri în rate.

In sfârșit îngrijeste ori-ce afaceri comerciale de intermediare.

Casse de fer și oțel sigure contra focului și spargerii

pentru păstrat bani, registre și documente în toate mărimile și formele.

Soliditate garantată.

Prețuri estime.

A se adresa la: Prima fabrică transilvană privilegiată ces. și reg. de case de fer și oțel alui

(195) **R. ÖSZY** 23-52

Sibiu — Nagyszeben

Strada Dumbrăvii Nr. 3. Strada Bruckenthal Nr. 5.

Preț curent ilustrat se trimite la cerere gratis și franco

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune rării, că acest aparat

(199) de 20

Nu e mijloc secret.

pe lângă garanție.

e a se da împreju- vindecă boale vechi

de ani. 24-

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, nevralgie, împiedicarea circulației sângelui, anemie, amețeli, fructuri de mână, bătăie de inimă, zgârciuri de inimă, asma, auzul greu, zgârciuri de stomac, lipsa pozei de mâncare, răceală la mână și în picioare, reuma, podagră, ischias, vâd în fat, influență, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tratare norma a a mediuului se vindecă prin electricitate. In cancelaria mea se află atestate încurte din toate părțile lumii, cari pretuesc cu mulțumire invențiunea mea și oricine poate examina aceste atestate. Accel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca și se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constat zadarnică, rog a prol a aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece „Iasul-Volta“ a'at în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, aprătit și cercetat. Deja estinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor. Prețul aparatului mic e 4 cor. folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V. strada Vadász 42 G. colțul strada Kálmán.

Editor-proprietar Aurel P. Barcianu.

Nou! Lampă electrică de busunar

cu mecanism american indispensabilă pentru ori-ce economie casnică.

Să poate purta și în busunar, e durabilă, comodă și corăspunzătoare.

La floare e de lipsă pentru luminarea chililor, treptelor, ambitelor și localităților luterale.

Pentru ofiseri la exerciții, pădurarilor și vânătorilor pentru serviciu de noapte e tare acomodată; pentru turiști sunt indispensabile, pentru medici și moașe cu ocaziunea vizitelor de noapte în fabrice,

mori, pivnițe și deposite unde se păstrează materii explosive, sunt de mare însemnătate, pentru călători ce sosesc noaptea sunt repute. Pentru economie este o bucurie. Nu sunt în urma ei picături de lumină pe padiment și covoare. Pe proprietari și coroni îi păzește de atacuri și foc; cu aceasta te poți să și noaptea în pod unde se păstrează nutretul. — E sigură contra focului. Se poate folosi de mai multe mii de ori și dacă cu timpul arde stratul, pentru 1 coroană 20 filei subministrăm altul nou. Prețul 4 coroane.

Cu reflector și linte măritoare executată foarte fin 5 cor.

Strut de rezervă 1 cor. 20 fl.

(227) Se trimite cu rambursă de 24-52

Stabilimentul Central alui **IOSIF AUFFENBERG**
BUDAPEST, Strada Profeta 5.

Cumpărare ocașională!

32 bucăți numai 6 fl.

In urma prea marelui deposit al unci fabricii de obiecte de metal, sunt îndreptat să vind marfa acesteia în prețul cu care se face. Spedez dară, până când depositul sustă, contra ramburs:

6 bucăți linguri de supă din cel mai fin argint de gloria, 6 furcuțe (furcuța într'o bucată) din cel mai fin argint de gloria, 6 cuțite din cel mai fin argint de gloria, 12 lingurițe de cafea din cel mai fin argint de gloria; 1 sitiță de străcurat

laptele și 1 sitiță de străcurat supa. — 32 bucăți cari costă numai 6 fl., toate noue și bune și frumos poleite. Acestea mai de mult au costat 25 fl.

Argintul de gloria este un metal cu totul alb, care se inlocuiește cu cel mai scump argint, și ca unul fiecare să fie convins despre adevăr, mă oblig a remite banii numai de cat dacă marfa nu ar conveni. — Garnitura e cel mai potrivit dar de cununie, și nu trebuie să lipsească din nici o casă.

Singur expeditor este: **Iosif Auffenberg's Centrale**

(226) 24-52 Budapesta VI., Strada Profeta nr. 5.

Comandele se trimite spedând banii înainte sau contra ramburs.

Bani! Bani! Bani!

Subsemnata întreprindere de credit stă în legătură cu cele mai mari bănci din țeară și exoperează

Împrumuturi pe pământuri și edificii

cu cele mai favorabile condiții și cu cele mai ieftine interese, și anume pe termen de 10-70 ani cu 2% - 5%.

Credit personal cu garanți și obligație pe 5-10 ani La funcționari de stat, comitat și oraș, precum și la ofiseri, credit simplu și fără garanți, pe salare dela K 1800 mai sus.

La dorință servim cu informațiuni, rugând marea postală.

(230) „**PECUNIA**“ întreprindere de credit, 24-52
Sibiu (Nagyszeben) Strada Poplăcii nr. 27.

Tip. Institutului tipografic „Minerva“ în Orăștie